

Dél-dunántúli statisztikai tükör 2013/3

Tartalom

1 A Dél-Dunántúl borvidégeinek turizmusa

1 A borvidékek rövid bemutatása

3 A borvidékek turizmusa

3 Kereskedelmi szálláshelyek

4 Üzleti célú egyéb szállásadás

6 Összefoglalás

7 Függelék

A Dél-Dunántúl borvidégeinek turizmusa

A borvidékek rövid bemutatása

Hazánkban a szőlőt és a bort a kultúra és a gazdaság meghatározó elemének tartják. A történetírók szerint a magyarok már Levédiában szert tettek minden fontos ismeretre a szőlőtermesztés és borkészítés terén. Ugyanakkor Magyarország területén a rómaiak is jelentős szőlő- és borkultúrát alakítottak ki, amit az avarok, illetve a honfoglaló magyarok tovább folytattak. A XIII. században rendeletek szabályozták a szőlőterületek telepítését, a történelmi borvidékek kialakulásának kezdete ekkorra tehető. A XV. század végi források virágzó szőlőtermesztésről, borászatról és borkereskedelemről számolnak be. A török hódoltság alatt megtorpant a fejlődés, bár a megszállók a borból komoly vám- és adóbevételekre tettek szert. A magyar bor jó minőségét egyre több országban ismerték el, ezért is kellett 1723-ban törvényt alkotni a borhamisítás megakadályozására. 1875-ben Keleti Károly felmérései alapján Magyarország szőlőterülete 425 ezer hektár volt, 12 év átlagában 4 millió hektoliter bort termeltek, melynek 20%-a került exportra. Ugyanebben az évben jelent meg az országban a filoxéra, a szőlő gyökerét megtámadó rovar, mely húsz év alatt az ültetvények több mint felét kipusztította. Az I. világháború idején még 2 millió hektolitert kitevő borexport a trianoni békeszerződés után a negyedére csökkent, és a belső piacok kétharmada is elveszett. 1949 után a borászatot teljes egészében államosították. Hét állami pincegazdaságot hoztak létre, melyek trösztí irányítás alatt látták el a borászati tevékenységet, beleértve a borforgalmazást is. A szőlőtulajdonos gazdák a pincegazdaságoknak teljesen ki voltak szolgáltatva. 1968 után, az új gazdasági szabályozóknak köszönhetően a nagyobb vállalati önállóság és anyagi érdekelttség is ösztönzőleg hatott a termelés növekedésére. 1960 és 1970 között több mint felével nőtt a hazai bortermelés, majd 1982-ben érte el a csúcspontját 6,8 millió hektoliterrel, amit 130 ezer hektár termőterületen értek el. A rendszerváltás után az ágazat alapjaiban alakult át, a megszűnő nagygazdaságokat kisebb-nagyobb borászatok, családi gazdaságok

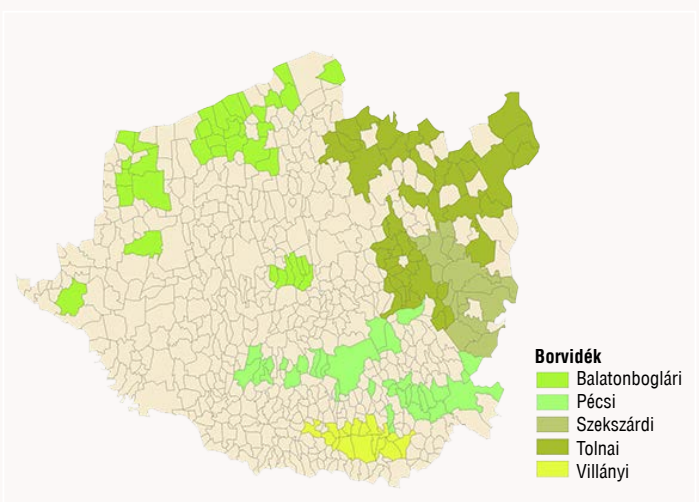
váltották fel. A termelés mennyiségi szemlélete helyébe a minőségi borkészítést célzó kezdeményezések léptek, amelyek jelentősen megváltoztatták a szőlőművelés és borkészítés gyakorlatát.

Napjainkra az 1980-as évekhez képest mintegy a felére esett vissza mind a termőterület, mind a bortermelés. A szőlőterület méretét az országban 81 ezer hektárra regisztrálták 2011-ben, melyből a termőterület 76 ezer hektárt tett ki. Az onnan betakarított összes termés 450 ezer tonna volt, melynek mindössze 3,3%-a került étkezési célú felhasználásra. Az országos szőlőterület 16%-a a Dél-Dunántúlon volt található, mérete 13 ezer hektárt tett ki, 2,2%-kal kisebbet, mint 2005-ben. A szüretelt szőlő mennyisége az országosénak 19%-a, 87 ezer tonna volt. Az ebből számított termésátlag 7300 kg/hektárra adódott, egyharmaddal többre, mint az országos átlag. Magyarországon 2,8 millió hektoliter bort termeltek 2011-ben, melyből a Dél-dunántúli régió 19%-kal, 531 ezer hektoliterrel részesedett. Az egy főre jutó éves borfogyasztás országos átlagban 23,4 liter volt 2010-ben.

Hazánk szinte egész területe alkalmas szőlőművelésre. A különböző termő tájak közül kiemelkednek a borvidékek. **Borvidék**nek nevezik azon területet, melynek klíma és talajviszonyai szőlőtermesztésre alkalmasak, ültetvényei összefüggőek, történetileg kialakult, fejlett szőlőművelése van, s az egész területet jellemző karakterű bort ad. A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi törvény záró rendelkezései az agrárpolitikáért felelős minisztert hatalmazták fel, hogy rendeletben megállapítsa a borvidékek és a hozzájuk tartozó települések listáját, valamint a borvidéki régiókat. A borvidékek hatályos listáját egy 2009. évi rendelet melléklete tartalmazza. Ez alapján az ország 7 borvidéke 22 borvidéket foglal magába. A Dél-Dunántúlon négy borvidék, a Pécsi, a Szekszárdi, a Tolnai és a Villányi alkotja a Pannon borvidéket. Az elemzés tárgyát képező ötödik borvidék, a statisztikai régió északi oldalán elterülő Balatonboglári, a tavat övező borvidékekkel együtt a Balaton borvidékhez tartozik.

1. ábra

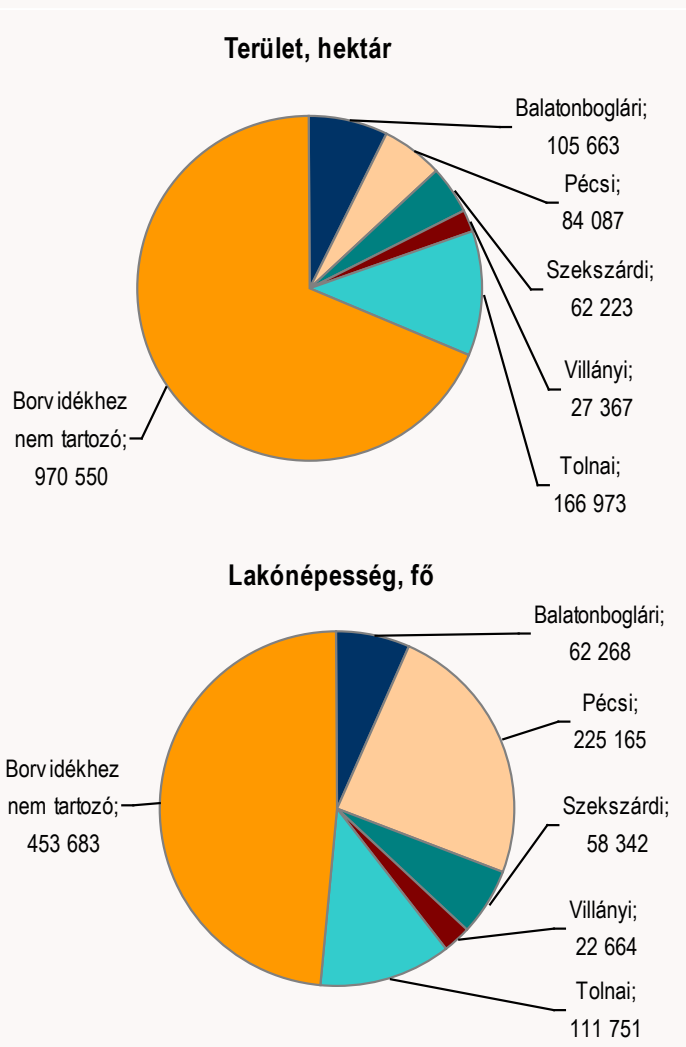
A Dél-Dunántúl borvidégeinek földrajzi elhelyezkedése, 2011

A **Balatonboglári borvidék** a Balaton déli partján, kelet-nyugati irányban 50 km hosszúságban, és dél felé 20 km-es szélességben terül el. A hegyközségek összevonása óta távolabbi települések is csatlakoztak a borvidékhez, Csurgó például közel 100 km-re van Balatonboglártól. Somogy megyében a szőlőtermesztés jelentőségére utal, hogy a XV. századból származó vármegye címerben szőlővessző és szőlőfürt látható. Ezen tájegységben elsősorban fehérbort termelnek, de az utóbbi húsz évben vörös-szőlő ültetvényeket is telepítettek. A vidék borai felveszik a versenyt az ország többi területén termelt borral, amit erősít az a tény is, hogy az elmúlt években többször is innen került ki az „Év bortermelője” cím nyertese. A pezsgőkészítés is jelentős a térségben. A somogyi dombság szép tájain kívül a Balaton ad különleges vonzerőt a tájegység borainak. A borvidékhez 35 település tartozik, melyek összes területe 106 ezer hektár, lakónépességük 62 ezer fő volt a 2012. év elején. A szőlő termőterülete 3400 hektárt tett ki.

2. ábra

Dél-Dunántúl területének és lakónépességének megoszlása borvidékek szerint, 2011

A **Pécsi borvidéken** a IV. századból származó régészeti emlékek is utalnak a borászat történelmi gyökereire. A szőlőkultúrában és a bortermelésben kelta és római jegyek is fellelhetők a vidéken. A török időkben is virágzó borkészítés emlékét őrzi az akkor honosított – mára azonban már csak

kevesek által termesztett – kadarka. Pécs „zászlós-bora”, a cirfandi, a XIX. században kezdte meg hódító útját, és hazánkban csak erre a vidékre jellemző, egyedi fajtává vált. A borvidéket ma leginkább a kistermelés jellemzi, de találhatunk szövetkezeti kezelésben lévő ültetvényeket is. A Mecsek klímája mediterrán jellegű, sok napsütés, hosszú tenyészidő a jellemző. A borvidék 33 településből áll, összes területük 84 ezer hektár, lakónépességük 2012. év elején 225 ezer fő volt. A szőlő termőterülete mintegy 820 hektár. A borvidék három részre tagolódik: a pécsi, a versendi és a szigetvári körzetre.

A **Szekszárdi borvidék** a Szekszárdi dombság és a Sárköz találkozásánál fekszik. A környéken folytatott szőlőművelésről és borkészítésről már III. századi római forrásokból értesülhetünk, valamint régészek szőlőmetsző eszközöket is találtak abból a korból. A tájegység termőtalajának felső rétege leggyakrabban lösz és agyag, így a talajerózió ellen védekezni kell. A talaj alacsony mésztartalmának köszönhetően kisebb savtartalmú, könnyen iható, testes, magas alkoholtartalmú borokat tudnak előállítani. A borvidék éghajlata kontinentális, a nyarak melegek és szárazak, a napsütéses órák száma magas, amely kedvez a későn érő szőlőfajtáknak. A borvidéken mintegy 2600 hektár a szőlő termőterülete, melyből a kék fajták mintegy 80%-ot tesznek ki. Szekszárd hírnevét a kadarka bor teremtette meg, de mára már kevés van belőle. A termesztett fajták sorrendje a terület nagysága szerint: kékfrankos, zweigelt, merlot, cabernet sauvignon és cabernet franc. A borvidékhez 15 település tartozik, teljes területük 62 ezer hektár. A településeket 2012. január 1-jén 58 ezren lakták.

A **Tolnai borvidék** központja a Mezőföld és Hegyhát találkozásánál, a megye közepén, Kölesden van. A tájegység szinte körülöleli Szekszárdot. A borvidék három részből áll: a Tamási, a Tolnai és a Völgységi körzetből. A borvidéknek ugyan csak évtizedes története van, de a szőlőművelés, borkészítés hagyománya közel kétezer évre nyúlik vissza. A tájegység különleges látványos a györökényi pincefalva a háromszáznál is több prés-házal, vagy a bölcskei, kölesdi, simontornyai pincesorok, a dunaföldvári földbe vájt pincék.

A borvidék 45 településének összes területe 167 ezer hektár, lakónépességük 112 ezer fő volt a 2012. év elején. A borrhégión belül a legnagyobb szőlő termőterülettel rendelkezik, 2900 hektárral.

A **Villányi borvidék** (korábban Villány-Siklósi borvidék) borait a szakemberek, valamint a fogyasztók, a hazai borpiac kiemelkedő minőségű és legkeresettebb termékei között tartják számon. Történetének kezdete a rómaiak korára datálható, az általuk alkalmazott művelési módszereket vették át a honfoglaló magyarok. A kadarka fajtát és a vörösbor-készítés fogásait a török időkben az elhagyott falvakba beköltöző rácok hozták a vidékre. A XVIII. században idetelepült svábok meghonosították a portugiesert (korábban kékoportó), mely máig egyik fő fajtája a tájegységnek. Később a kékfrankos, majd a filoxéra pusztítása után a francia fajták: a cabernet franc és sauvignon, a merlot és a pinot noir kerültek a borvidékre. Villány sikerének és hírnevének összetevői között tartják számon a hagyomány tisztelgetését és a folyamatos megújulást egyszerre alkalmazó stratégiát, a termelők piacorientált szellemiségét, a pincészetek modern technológiáját, a kiváló szakembereket, akik a generációs váltásra is figyelnek, valamint az idetelepült svábok kitartó munkáját. Eddig hat alkalommal tüntettek ki villányi borászt, illetve pincészetet az „Év bortermelője” és az „Év pincészete” címmel. A tájegység szubmediterrán éghajlata kiváló körülményeket teremt a szőlő érleléséhez, mely szintén fontos tényezője a borvidék sikereinek. Ez hazánk legdélebbin fekvő, legmelegebb, legnaposabb borvidéke, hosszú száraz nyarakkal és tenyészidővel. Talaja a Villányi-hegység mészkövére rakódott vörös agyaggal és barna erdőtalajjal keveredő lösz. A 2550 hektáros termőterület háromnegyedén vörösborok alapanyagát termesztik, míg a kissé háttérbe szorult Siklósi körzet a fehérborokról híres, melyek: olaszrizling, tramini, ottonel muskotály. A borvidék 17 települést foglal magába, teljes területe 27 ezer hektár. Lakónépessége 23 ezer főt tett ki 2012. január 1-jén.

A borvidékek turizmusa

Kereskedelmi szálláshelyek

A Dél-Dunántúlon található kereskedelmi szálláshelyek **férőhelyeiből** 41%-kal részesedtek a borvidékek települései 2011-ben. A 21,8 ezer férőhely 15%-os csökkenést mutatott a 2005. évihez viszonyítva. A borvidékek férőhelyeinek 56%-a Balatonboglár körzetéhez tartozott. A 2011. évi kapacitás (12,2 ezer férőhely) 5%-kal kevesebb, mint hat évvel korábban. A Pécsi borvidéken, ugyanezen időszak alatt ötödével fogyatkozott meg a férőhelyek száma, 2011. év közepén 4,7 ezer állt a vendégek rendelkezésére. Villány a borvidékek kapacitásának tizedével rendelkezett, mintegy 2,4 ezer férőhellyel. A tolnai borvidéken 1,7 ezer, a szekszárdin 0,8 ezer helyet vártak a vendégeket.

A borvidékekhez tartozó települések kereskedelmi szálláshelyeit 339 ezer **vendég** kereste fel 2011-ben, 2,7%-kal kevesebb, mint 2005-ben. A Dél-Dunántúltra érkező turisták 45%-a valamelyik borvidékhez tartozó településen szállt meg. A legtöbben, 115 ezren a Pécsi borvidéket látogatták meg. Ebben a térségben 2005-től évről-évre csökkenés sújtotta a szállásadókat, hat év alatt több mint negyedével fogyatkozott meg a vendégszám. A lefelé tartó tendenciából csak a 2010-es év ugrott ki, köszönhetően a Pécs – Európa kulturális fővárosa rendezvénysorozatnak, de abban az évben is elmaradt a vendégek száma a 2005. évitől. A Balatonboglári borvidék településein 2005-től egyenletes emelkedés volt megfigyelhető, 2008-ig mintegy harmadával bővült a vendégszám a kereskedelmi szálláshelyeken. A következő évekre a trend megfordult, és enyhe csökkenést tapasztaltak. A 2011. évi vendégforgalom (106 ezer fő) ezzel együtt is 24%-kal meghaladta a hat évvel korábbit. A villányi körzetben – a 2010-es visszaesést leszámítva – lassú, de egyenletes növekedés történt. A 2011-es, 71 ezer fős vendégszám 21%-kal volt magasabb a 2005. évinél. A Tolnai borvidéken 2006-ban

35%-os ugrás következett be egy év alatt ugyanezen mutató vonatkozásában, majd a csökkenő folyamatból csak a 2009-es év volt kivétel. 2011-ben 36 ezer vendég érkezett a tolnai települések szálláshelyeire, a hat évvel korábbi forgalomhoz képest 29%-kal több. A Szekszárdi borvidéken jelentős visszaesést regisztráltak, majdnem megfeleződött a vendégszám hat év alatt. 2011-ben 10 ezer főt fogadtak a szállásadók a településeken.

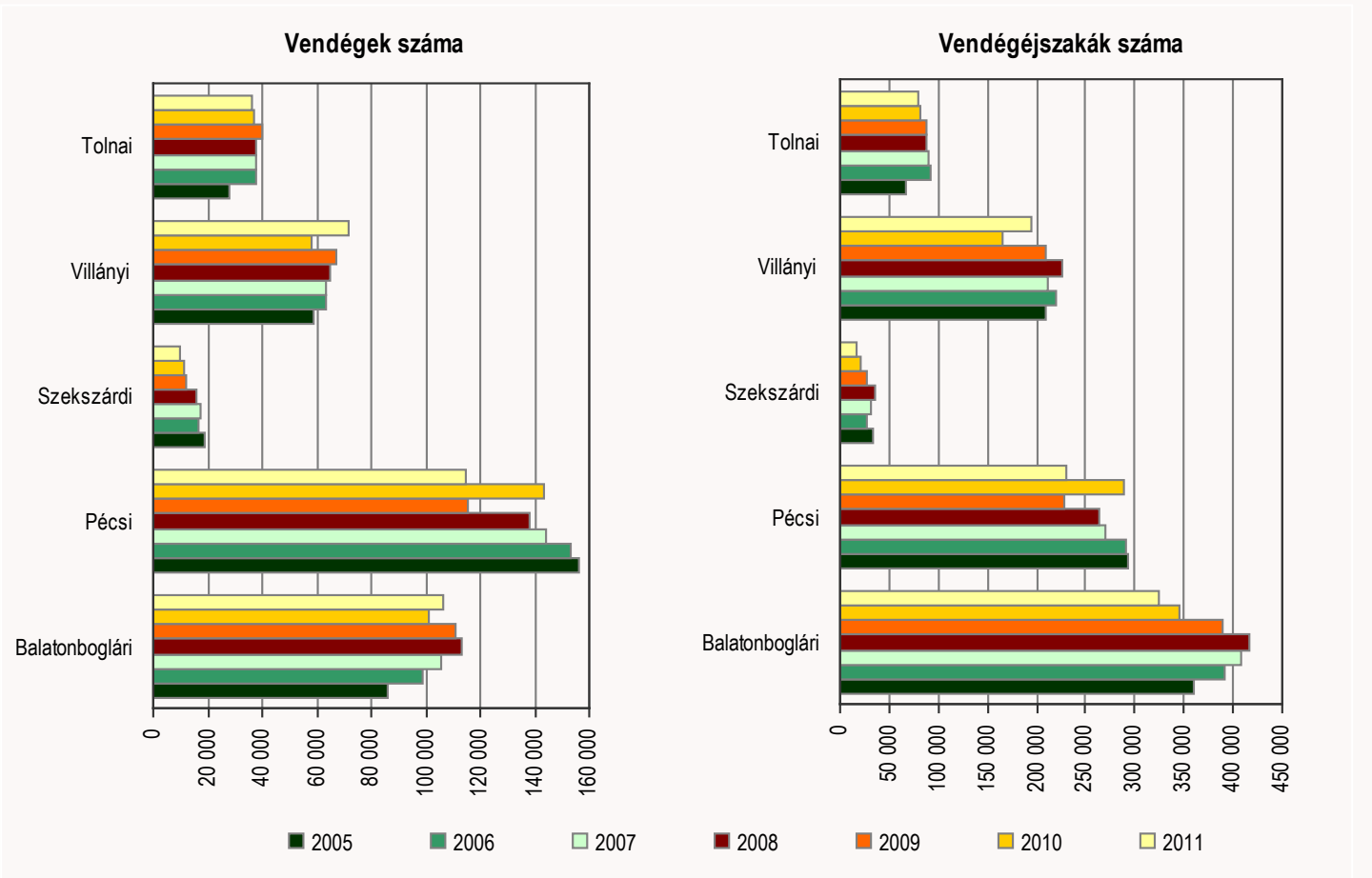
A régió borvidégein összesen mintegy 63 ezer **külföldi vendég** fordult meg 2011-ben a kereskedelmi szálláshelyek adatai alapján, 17%-kal kevesebb, mint 2005-ben. A csökkenés hasonlóan érintett négy térséget, míg a Szekszárdi borvidéken a teljes vendégszám megfeleződésével arányosan a külföldiek is csak feleannyian voltak. A borvidékek kereskedelmi szálláshelyeire érkező összes vendég közel ötöde volt külföldi állampolgár. A legnagyobb arányt, 24%-ot a Pécsi borvidéken, míg a legkisebbet a Tolnain (13%) jegyezték fel.

A kereskedelmi szálláshelyeket igénybe vevők számát a borvidékek településeinek lakónépességére vetítve a Villányi borvidék kiemelkedik a többi közül, ezer helybeli lakosra 3150 vendég jutott 2011-ben. Balatonbogláron ez a mutató 1710, míg Pécsen 511 volt. A tolnai körzetben 324, míg a szekszárdiban 171 vendég jutott ezer lakosra. A borvidékekhez nem tartozó dél-dunántúli települések összességében 904-es arányszámmal felülmúlják a borvidékek átlagát (706).

2011-ben összesen 846 ezer éjszakát töltöttek el a vendégek a régió borvidégeinek településein, 12%-kal kevesebbet, mint 2005-ben. Ez a forgalom a Dél-Dunántúlon eltöltött összes **vendégéjszakának** a 43%-át tette ki. Az éjszakák számában az öt borvidék közül négyben csökkenést kellett elkönyvelniük a kereskedelmi szálláshelyeknek az elmúlt hat év során. A régió borvidégeinek rangsorát a Balatonboglári vezette 324 ezer vendégéjszakával, ott a visszaesés 10%-os mértékű volt a hat évvel korábbi állapothoz képest. A sorban második Pécsi borvidék 21%-os visszaesést

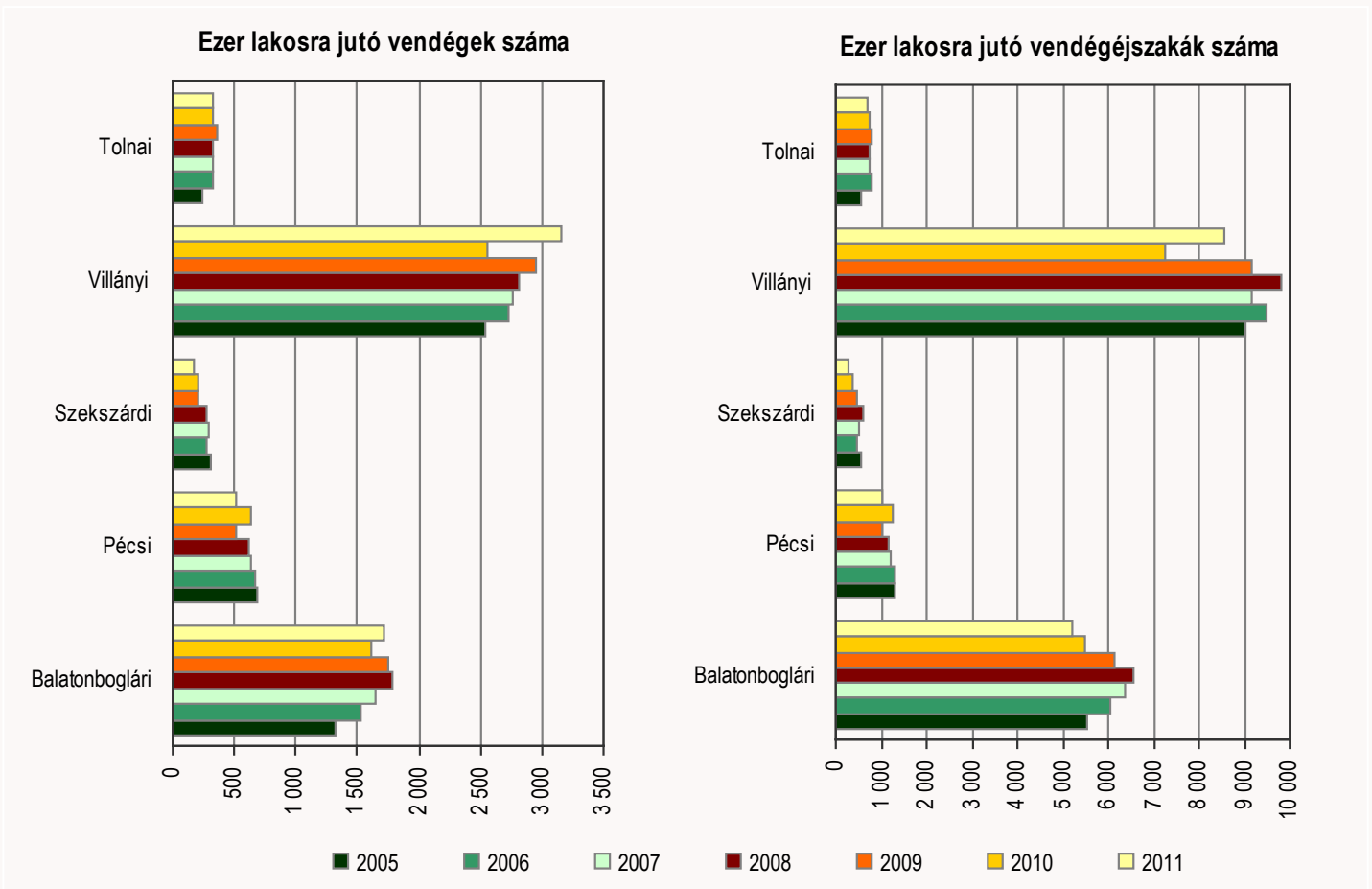
3. ábra

A kereskedelmi szálláshelyek forgalmának alakulása a borvidékeken

4. ábra

A kereskedelmi szálláshelyek ezer lakosra jutó forgalmának alakulása a borvidékeken

szennedett el, az utolsó vizsgált évben 230 ezer vendégéjszakát jegyeztek fel. Amellett, hogy a villányi körzetbe sikerült több vendéget csábítani a hat éves időszakban, mégis az ott töltött éjszakák száma 8%-kal, 194 ezerre mérséklődött. Egyedül a tolnai térségben értek el növekedést, 19%-ost, így 80 ezerre emelkedett a vendégéjszakák száma. A Szekszárdi borvidék amúgy is alacsony mutatója a hat év alatt megfeleződött, 17 ezerre csökkent.

A **külföldiek** összesen 218 ezer éjszakát töltöttek a vizsgált települések kereskedelmi szálláshelyein, 27%-kal kevesebbet, mint hat évvel korábban. A legnagyobb visszaesést, 38%-ost a villányi térségben mérték. Ugyanakkor az összes vendégéjszakából a külföldiek által eltöltött arányában még így is a Villányi borvidék vezet 32%-kal. A legkisebb ráta a Tolnai borvidékhez kapcsolódik (18%).

A vendégéjszakák fajlagos mutatóit rangsorolva is a Villányi borvidéket találjuk a legkedvezőbb pozícióban. 2011-ben **ezer lakosra** 8577 turisták által eltöltött éjszaka jutott. A Balatonboglárhoz kapcsolódó településeken ez az arányszám 5209. A további három borvidék jelentős lemaradással követi az előbbieket, a Pécsiben 1021, a Tolnaiban 714, a Szekszárdiban 292 vendégéjszaka jutott ezer helyben lakóra.

Egy vendég átlagosan 2,5 éjszakát töltött el a borvidékek településeinek kereskedelmi szálláshelyein 2011-ben. Ezen belül a külföldiek éppen egy éjszakával tovább maradtak (3,5). Az **átlagos tartózkodási idő** az elmúlt hat évben rövidült, az összes vendég esetében negyed, a külföldiekében fél éjszakával. A borvidékek közül egyedül a Pécsiben növekedett a tartózkodási idő a vizsgált időszak során, ott is csak kis mértékben. Az összes vendéget tekintve a leghosszabban a balatonboglári körzetben tartózkodtak (3,0 éjszaka), a külföldiek pedig a villányi vidéken maradtak a legtöbbször (5,2 éjszaka).

A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyei a Villányi borvidéken voltak a legkelendőbbek, egy férőhelyre 81,9 vendégéjszaka jutott 2011-ben. Ebben a tekintetben a Pécsi borvidék a második helyen szerepelt 49,2-es mutatóval, majd a Tolnai (46,4), a Balatonboglári (26,5) és a Szekszárdi (22,0) következett.

Üzleti célú egyéb szállásadás¹

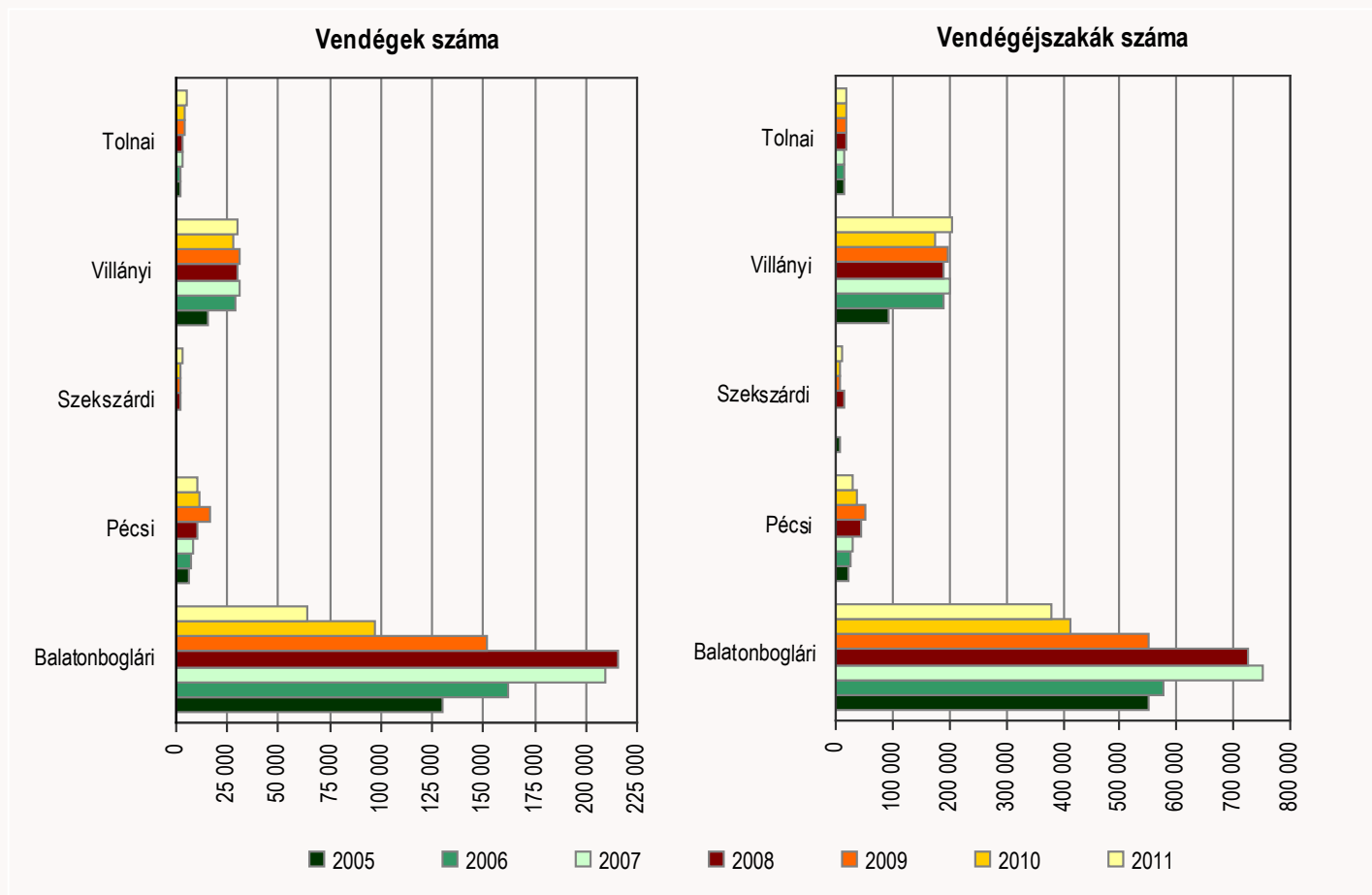
A régió borvidégein az **üzleti célú egyéb szállásadás** összes **férőhelyeinek** 71%-a Balatonboglár körzetében volt található a 2011. július 31-i állapot szerint. A mutató 2007 óta csökkenést mutat. A 2011. évi kapacitás (27,9 ezer férőhely) 22%-kal kevesebb, mint hat évvel korábban. Ezzel ellentétben a Villányi borvidéken a vizsgált időszakban 7%-os bővülés történt, 8,1 ezer szállás-férőhelyet tartottak nyilván, ami 21%-os részesedést jelentett a régió borvidégeinek kapacitásából. A fennmaradó 8%-on osztozott a Pécsi (1,4 ezer férőhely), a Tolnai (1,3 ezer) és a Szekszárdi (0,4 ezer) borvidék.

A Dél-Dunántúl borvidégeinek üzleti célú egyéb szállásadóit összesen 113 ezer **vendég** kereste fel 2011-ben, 27%-kal kevesebb, mint 2005-ben. Ez a forgalom valamivel több mint fele azon turisták számának, akik a régióban vettek igénybe ilyen típusú szállást. A Dél-dunántúli borvidékek összes vendégforgalmából 57%-kal részesedő balatonboglári körzetben szélsőséges változások történtek az elmúlt hat évben. 2005 és 2008 között kétharmaddal növekedett meg a vendégek száma a borvidék településein. A rákövetkező három év a zuhanás időszaka volt, a csúcstól jelentő vendég-szám kevesebb mint harmadára zsugorodott. 2011-ben 64 ezer látogató kereste fel a balatonboglári borvidék szállásadóit. A 27%-os részesedéssel bíró Villányi borvidék adataiban nem mutatkoztak a válság jelei. A 2005. évi

1 2009-ig magán-szállásadás, magán-fizetővendéglátás.

5. ábra

Az üzleti célú egyéb szálláshelyek forgalmának alakulása a borvidékeken

vendégszámot egy év alatt sikerült megduplázni, majd a rákövetkező években szinten tartani, így 2011-ben 30 ezer fős forgalmat regisztráltak. A Pécsi borvidék 2009-ben érte el a legjobb eredményt, egy évvel később azonban – az Európa kulturális fővárosa rendezvény ellenére – jelentősen csökkent a vendégszám. Az üzleti célú egyéb szállásadókat 2011-ben 10 ezren keresték fel, másfélszer annyian, mint hat évvel korábban. A Szekszárdi és Tolnai borvidékek szállásadói lényegesen kisebb részesedéssel bírtak a vendégforgalomból, de figyelemre méltó az a két és félszeres növekedés, amelyet az elmúlt hat év során produkált mindkét térség. A Tolnai borvidéken 5 ezer, a Szekszárdin 3 ezer vendéget fogadtak 2011-ben.

A **külföldi vendégek száma** a vizsgált hat év alatt a harmadára csökkent le, 2011-ben 34 ezren keresték fel a régió borvidégeinek üzleti célú egyéb szállásait. Ezen belül Balatonboglár vonzáskörzetében ötödére, 18 ezerre esett vissza a számuk. A külföldről érkezettek aránya az összes vendég között a 2005. évi 64%-ról 27%-ra csökkent. A távolmaradó külföldieket 2008-ig hazai vendégek pótolták, de azt követően már azok körében is visszaesés következett be. Ennél lényegesen kedvezőbb folyamatok történtek a Villányi borvidéken, ahol 2009 után kisebb mértékű csökkenés indult el a külföldi vendégek számában, de 2005-höz képest így is 71%-kal többet (14 ezret) tudtak odacsábítani 2011-ben. Ezzel párhuzamosan a magyar turisták száma is hasonló módon változott, így a külföldiek aránya 50% körül mozgott. A Villányi borvidék turizmusának potenciálját jól jelzi, hogy a vendégszámban egyre közelebb került a Balaton-part vonzerejével is bíró Balatonboglári körzethez. A többi borvidéken kisebb arányt képviseltek a más országból érkezők az összes vendég között, a Pécsin 8, a Tolnain 21, a Szekszárdin 14%-ot.

A települések népességét is figyelembe véve 2011-ben a Villányi borvidék már megelőzte a balatonboglárit, az előbbi körzetben 1327 vendég jutott ezer helybeli lakosra, az utóbbiban csak 1035. Ugyanezen mutató a külföldi

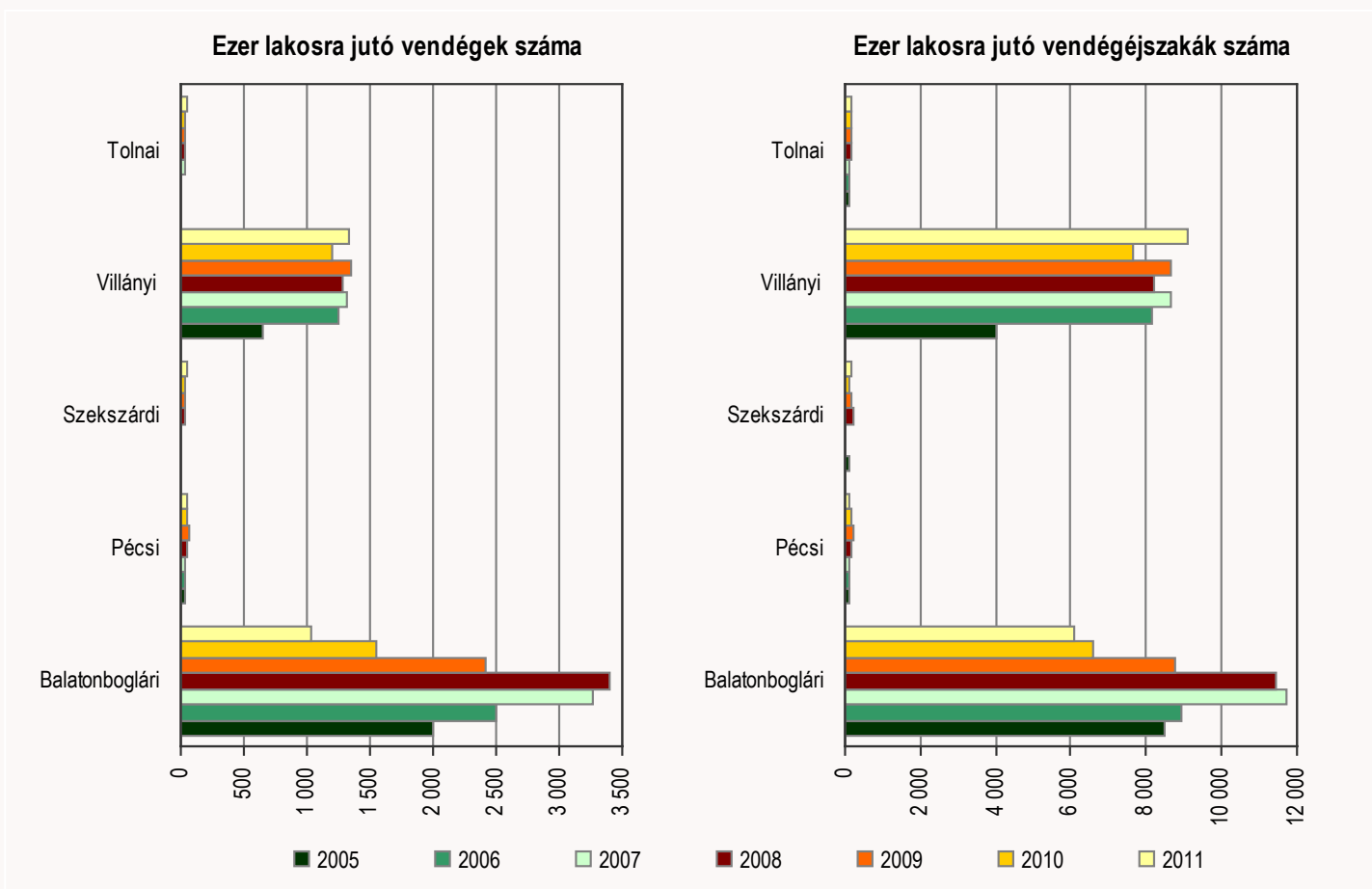
turistákra vonatkoztatva még nagyobb különbséget mutat, 626 illetve 284. A további három borvidék összes vendégre számított aránya nagyon hasonló értéket mutat, a Szekszárdi borvidéken 51, a Tolnain 47, a Pécsin 44.

2011-ben a régió borvidégeinek üzleti célú egyéb szállásadójánál 639 ezer **vendégéjszakát** töltöttek el a turisták, 7%-kal kevesebbet, mint hat évvel korábban. Ebből a Balatonboglári borvidéken 378 ezer éjszakát tartózkodtak a vendégek, ami mintegy kétharmada a 2005.évi forgalomnak, és alig több mint fele a 2007. évi csúcshoz képest. A 2011-ben 206 ezer vendégéjszakát regisztráló Villányi borvidéken a vizsgált időszakban növekvő tendenciát tudtak produkálni, és a hat évvel korábbi vendégéjszaka számot meg tudták duplázni. A további három borvidék 2011-ben csupán a fennmaradó 9%-nyi (55 ezer) vendégéjszakán osztozott. Ennek felét a Pécsi borvidéken töltötték el, ahol a Balatonboglárihoz hasonló csökkenő forgalmat szenvedtek el az utóbbi két évben. A 2005. évi bázishoz képest még így is ötödével több éjszakát könyveltek el a szállásadók, míg a Tolnai borvidéken 7%-os, a Szekszárdin 64%-os növekedést értek el a vizsgált időszakban.

A vendégéjszakák kétötödét (262 ezer éjszaka) **külföldiek** vették igénybe 2011-ben, mely mutató alig több mint fele a hat évvel korábbinak. A csökkenést a Balatonboglári borvidéken történt súlyos, kétharmados visszaesés idézte elő, miközben a villányiak hat év alatt megkétszerezték forgalmukat. Előbbi borvidéken 132 ezer, utóbbin 120 ezer külföldi polgár által eltöltött éjszakát jegyeztek fel 2011-ben, ami összetételében a balatonboglári körzetben 35%-os, a villányiban 58%-os arányt jelentett. A Pécsi borvidéken 3,8 ezer, a Tolnain 5,8 ezer, a Szekszárdin 1,3 ezer éjszakát töltöttek el külföldiek.

Az **ezer lakosra jutó vendégéjszakák** számában a Villányi borvidék vezet 9110-zel, míg a Balatonboglári esetében 6070 ez a mutató, majd a Szekszárdi (163), a Tolnai (152) és a Pécsi (127) következik a sorban. A külföldiek által eltöltött éjszakákra számított mutató a Villányi esetében 5282, a Balatonboglárinál 2121.

Az üzleti célú egyéb szálláshelyek ezer lakosra jutó forgalmának alakulása a borvidékeken

Az **átlagos tartózkodási idő** a régió borvidékei közül a Villányiban volt a leghosszabb 2011-ben, 6,9 éjszakával. Ezen belül a külföldiek vonatkozásában is ez a térség vezetett 8,4 éjszakával. A növekvő vendégszám mellett a tartózkodási időt tekintve is sikeresek voltak Villányban, a hat évvel korábbihoz képest egy hazai vendég átlagosan 0,6, míg egy külföldi 1,2 éjszakával tovább maradt a szállásán. A Balatonboglári és Pécsi borvidéken is növekedett a tartózkodási idő mind a hazai, mind a külföldi turisták esetében, ugyanakkor a Szekszárdi és a Tolnai erős fogyatkozást tapasztaltak. A Villányi borvidék az egy üzleti célú egyéb szállás-férőhelyre jutó vendégéjszaka arányszámával is vezeti a régió borvidékeinek rangsorát, 25,4-es értéket számítottak 2011-re. A listán a Szekszárdi (22,3) majd Pécsi (19,9) borvidék következik. A Balaton vonzáskörzetében elterülő, valamint a Tolnai borvidék jelentős lemaradást mutat ezen férőhely-kihasználtsági mutató terén, előbbi 13,6, utóbbi 13,2-es értékkel.

Összefoglalás

A borvidékek szálláshelyeinek forgalomnövekedését a válság megtörte a 2008 utáni időszakban. A legnagyobb kapacitással és forgalommal a

borvidékek közül a Balatonboglári rendelkezett az elmúlt évek nagyarányú veszteségei után is. A 2008. évi vendégszáma megfelelő volt, vendégéjszakáinak száma pedig több mint harmadával zuhant vissza 2011-ig. Ebben a térségben a bor vonzerejénél nagyobb jelentőséggel bír a Balaton turistákat csábító hatása. A villányi körzetben a borturizmus szerepe döntő, de a harkányi gyógyfürdő is kiemelkedő forgalmat bonyolít. A válság ellenére ezen borvidéken még a növekedés jelei is mutatkoztak a szálláshelyek forgalmi adataiban. A vendégek számának alakulásában a Villányi borvidék az egyedüli, ahol a trendet tekintve folyamatos növekedést tudtak elérni. A vendégéjszakák számában viszont a Dél-Dunántúl minden borvidékére kiterjedő volt a visszaesés, a vendégek átlagos tartózkodási ideje rövidült. A Pécsi borvidéken a kereskedelmi szálláshelyek képviselik a nagyobb arányt az üzleti célú egyéb szállásadókkal szemben, mindkét típusnál csökkenő vendég- és vendégéjszaka számot regisztráltak. A forgalomból lényegesen kisebb arányban részesedő Tolnai borvidéken a vendégek száma stagnált, míg a vendégéjszakáké kismértékű visszaesést mutatott. A Szekszárdi borvidéken jelentős és folyamatos visszaesés történt az elmúlt években mind a vendégek, mind a vendégéjszakák tekintetében.

Függelék

A Dél-dunántúli borvidékekhez tartozó települések, 2011

Balatonboglári borvidék

Andocs	Böhönye	Kéthely	Somogyásámszon
Balatonberény	Csoma	Kőröshegy	Somogytúr
Balatonboglár	Csurgó	Kötcse	Somogyzsitfa
Balatonendréd	Gyugy	Látrány	Szabadi
Balatonkeresztúr	Hollád	Lengyeltóti	Szólád
Balatonlelle	Kaposhomok	Marcali	Szőlősgyőrök
Balatonőszöd	Kaposkeresztúr	Mosdós	Visz
Balatonszabadi	Karád	Nagyberki	Zamárdi
Balatonszemes	Kercseliget	Ordacsehi	

Pécsi borvidék

Babarc	Hosszúhetény	Mohács	Szajk
Bár	Ivánbattyán	Monyoród	Szederkény
Boda	Keszü	Mozsgó	Szemely
Bóly	Kiskassa	Nagynyárad	Szentlőrinc
Botykapeterd	Kővágószőlős	Nagypeterd	Szigetvár
Cserkút	Kővágótöttös	Nyugotszenterzsébet	Versend
Dunaszekcső	Lánycsók	Olasz	
Hásságy	Máriakéménd	Pécs	
Helesfa	Mecseknádasd	Pécsvárad	

Szekszárdi borvidék

Alsónána	Decs	Medina	Szekszárd
Alsónyék	Harc	Őcsény	Várdomb
Báta	Kakasd	Sióagárd	Zomba
Bátaszék	Kéty	Szálka	

Tolnai borvidék

Aparhant	Györe	Magyarkeszi	Sárszentlőrinc
Bátaapáti	Györköny	Mórág	Simontornya
Bikács	Hidas	Mőcsény	Tamási
Bonyhád	Hőgyész	Mucsfá	Tengelic
Bonyhádvarasd	Iregszemcse	Mucsi	Tevel
Bölcske	Izmény	Nagydorog	Tolna
Dunaföldvár	Kisdorog	Nagymányok	Tolnanémedi
Dunaszentgyörgy	Kismányok	Nagyszékely	Váralja
Dúzs	Kisvejke	Nagyszokoly	Závod
Felsőnyék	Kölesd	Ozora	
Grábóc	Lengyel	Paks	
Gyönk	Madocsa	Pincehely	

Villányi borvidék

Bisse	Kisharsány	Palkonya	Villánykövesd
Csarnóta	Kistótfalu	Siklós	Vokány
Diósvizló	Márfa	Szava	
Harkány	Nagyharsány	Túrony	
Hegyszentmárton	Nagytótfalu	Villány	

**További információk,
adatok (linkek):**

[Táblázatok](#)

[A Dél-dunántúli statisztikai tükör eddig megjelent
számainak tartalomjegyzéke](#)

Elérhetőségek:

judit.halas@ksh.hu

Telefon: (+36)-72-533-319

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1)-345-6789

www.ksh.hu